

Toelichting bij wilsverklaringen

Formulierenet:

- (1) euthanasieverzoek
- (2) volmacht
- (3) behandelverbod met een niet reanimeren verklaring
- (4) vrijwaringverklaring
- (5) laatste wensen en praktische informatie

Waarom wilsverklaringen?

In de afgelopen decennia is medisch-technisch steeds meer mogelijk geworden. Mede hierdoor worden mensen gemiddeld alsmaar ouder. Een gevolg hiervan is dat we meer en meer zijn gaan nadenken over de problemen die zich kunnen voordoen bij ons levenseinde. Dat doet ook u, u hebt immers een formulierenet bij Stichting de Einder aangevraagd.

Wanneer u gezondheidsproblemen ondervindt, is de gebruikelijke weg dat u deze bespreekt met uw behandelend arts en dat u daarbij uw wensen wat betreft medische behandeling kenbaar maakt. Soms is de situatie van dien aard dat u ook onderwerpen als reanimatie, euthanasie of hulp bij zelfdoding aankaart.

Er kunnen zich echter omstandigheden voordoen waarin u niet in staat bent om uw wensen kenbaar te maken, bijvoorbeeld wanneer u zich in een comateuze toestand bevindt, dementerend bent of ten gevolge van een beroerte niet meer kunt spreken of anderszins uiten. In die gevallen is een heldere communicatie nauwelijks of niet meer mogelijk. U bent dan zoals dat heet 'wilsonbekwaam'. Anderen, artsen in een ziekenhuis of een verpleeghuis bijvoorbeeld, beslissen in die situatie over uw behandeling. ...Tenzij u met behulp van wilsverklaringen de beslissing bij uzelf legt - dan wel toevertrouwt aan een persoon of personen waarin u vertrouwen stelt.

In een wilsverklaring kunt u uw wensen duidelijk maken betreffende de medische behandelingen die u wel of niet wenst en verder al het overige aan de orde stellen dat met uw levenseinde te maken heeft. In de visie van de KNMG (Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering van de Geneeskunst) doet u er goed aan een gesprek met uw huisarts over uw levenseinde niet op de lange baan te schuiven. De website van de KNMG bevat hierover veel bruikbare informatie www.knmg.nl/advies-richtlijnen/dossiers/wilsverklaring.htm. Daarbij is met name de brochure 'Spreek op tijd over uw levenseinde – handreiking om met de dokter te praten over grenzen, wensen en verwachtingen rond uw levenseinde' aanbevelenswaardige literatuur.

Zolang u 'aanspreekbaar' bent, zal naar uw standpunt worden gevraagd. Wanneer uw mondeling overgedragen standpunt verschilt van uw eerdere schriftelijke verklaring, dan zal

uw mondelinge verklaring als laatste wens gelden. In alle gevallen is het zo dat uw laatste (schriftelijke of mondelinge) verklaring doorslaggevend zal zijn.

Wilsverklaringen kunnen dus belangrijk zijn in de nabije of verre toekomst, wanneer u geen uiting meer kunt geven aan uw wensen. Het is belangrijk dat een familielid of vriend als uw vertegenwoordiger namens u kan optreden of u kan bijstaan als dat nodig is (zie formulier (2) volmacht).

Het is van groot belang dat ook uw arts op de hoogte is van uw wensen. Laat na invulling en ondertekening de verklaringen bij uw arts achter voor het medisch dossier. Opdat er bij uw arts geen twijfels rijzen over de actualiteit van uw wensen op het gebied van medische behandeling is zeer aan te bevelen dat u regelmatig bij uw arts op dit onderwerp terugkomt.

(1) Euthanasieverzoek

De wet 'Toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding' formuleert onder welke voorwaarden een arts bij een patiënt euthanasie mag toepassen of hulp bij zelfdoding mag geven. Essentiële criteria in de wet zijn dat de patiënt het verzoek daartoe vrijwillig en weloverwogen doet; dat de patiënt uitzichtloos en ondraaglijk lijdt en er bovendien geen reëel uitzicht is op verbetering van de situatie. Het gaat om een verzoek, geen eis!

Als de arts meent dat er aan de criteria is voldaan dan moet hij een tweede arts (scen-arts) raadplegen, die eveneens van mening moet zijn dat aan alle criteria is voldaan. Zo ja, dan kan de behandelend arts euthanasie toepassen of hulp bij zelfdoding geven. De scen-arts geeft geen bindend advies.

Let op.

1. U hebt er onder de huidige wetgeving, ook met een euthanasieverklaring, nooit *recht* op dat uw arts euthanasie bij u toepast of dat de arts u de middelen geeft om zelfdoding te bewerkstelligen, de arts is daartoe niet verplicht.
2. De patiënt - arts relatie is hier essentieel. Een euthanasieverklaring, getekend, en regelmatig met uw arts besproken, laat zien dat uw wens persistent en weloverwogen is.
3. De verklaringen geven bovendien uw gevolmachtigde(n) duidelijkheid over uw bedoelingen omtrent uw levenseinde. Het gaat hierbij dus om een concreet verzoek om een humane levensbeëindiging als u zelf een dergelijk verzoek niet meer kunt uiten.

(2) Volmacht

Wanneer u niet meer in staat bent met een arts te overleggen over uw medische toestand, als gevolg van bijvoorbeeld dementie, afasie of bewusteloosheid, dan is het goed dat er iemand is die voor u opkomt. U kunt een vriend of familielid benoemen als uw

gevolmachtigde. Het is niet noodzakelijk, want de wet regelt uw vertegenwoordiging, maar uw eigen keuze heeft altijd voorrang. Bespreek uw wensen met uw gevolmachtigde(n).

(3) Behandelverbod annex niet reanimeren verklaring

Deze verklaring kunt u, in aanvulling op het euthanasieverzoek, invullen en ondertekenen. Wanneer u tot het besluit bent gekomen dat ingrijpende medische behandelingen niet (meer) zinvol zijn om u moverende redenen, dan kunt u de arts vragen de behandeling te stoppen. U bent namelijk niet verplicht om behandelingen te ondergaan die u bijvoorbeeld als zinloos rekken van lijden beschouwt. Artsen dienen uw wens serieus te nemen. Houd u er rekening mee dat bij bewusteloosheid hulpverleners bijna automatisch geneigd zijn u te reanimeren ondanks een niet reanimeren verklaring. Zij treffen het formulier niet tijdig aan of zij negeren uw wens uit een soort automatisme. Ook hier is een volmacht (2) van groot belang.

(4) Vrijwaringverklaring (bij levensbeëindiging onder eigen regie)

Het is eveneens belangrijk te voorkomen dat uw naasten juridische problemen ondervinden nadat (en omdat) u uw leven hebt beëindigd. Om de kans daarop te verkleinen is het essentieel dat u expliciet verklaart dat u alle noodzakelijke activiteiten om tot levensbeëindiging te komen, zelf hebt uitgevoerd.

(5) Laatste wensen en praktische informatie

Dit formulier kunt u gebruiken om uw laatste wensen kenbaar te maken en een aantal praktische zaken te regelen.

Overigens geldt voor alle formulieren dat een eigen, handgeschreven versie even goed, zo niet beter, voldoet. U kunt de formulieren van Stichting de Einder als handreiking beschouwen.

Op onze website www.deeinder.nl en in onze brochure *Een waardig levenseinde onder eigen regie* kunt u uitgebreid lezen over Stichting de Einder en over de verschillende keuzes die er zijn betreffende een zelfgekozen en humaan levenseinde. De brochure is vanaf onze website gratis te downloaden. Indien u toezending van de brochure verkiest, dient u €9,50 over te maken op bankrekening NL18INGB000 55 96 402 ten name van Stichting de Einder te Goirle onder vermelding van 'brochure' en uw adres.